

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek.
Zapolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hónapra ——— 2 .
— Egyes szám ára 3 fill. —
Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.
Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1910.

XXXIX. évfolyam 116. szám.

Kedd, május 24.

Városi közgyűlés.

Nagybecskerek, május 24.

Nagybecskerek város képviselőtestülete tegnap délután 3 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével rendes havi közgyűlést tartott, amelyen a képviselőtestületi tagok meglehetősen csekély számmal vettek részt.

Dr. Perisics Zoltán polgármester elnök szokásos üdvözlése és megnyitja után a közgyűlés reátért a legfontosabb tárgyra, az első pontként szereplő 1909. évi államsegély felosztása tárgyában kelt belügyminiszteri rendeletre.

Az ügyet Hausladen Mátyás vár. főszámvevő ismertette a következőkben:

A városi tisztviselők államegélye.

Ismeretes, hogy az állam a rendezett tanácsu városoknak 2 milliónyi segélyösszeget juttatott, amelyből Nagybecskerek városa 18.000 koronát kapott. Az államsegély mikénti felosztására vonatkozólag a város állandó választmánya a legutóbbi ülésből kifolyólag a belügyminiszternek f. évi 62.000/III. sz. a. kelt körrendelete alapján a következő javaslatot teszi a közgyűlésnek:

A polgármester a VII/2, a főjegyző azért, mert a polgármester helyettesítésével van megbízva a VIII/2, a rendőrkapitány a VIII/1, az első tanácsnok és a főszámvevő azon okból, mert a IX. fizetési osztályba sorozott állásukban egyfolytában 12 évnél tovább vannak, egyenkint a VIII/3, a második tanácsnok a IX/2, az adóügyi tanácsnok a IX/1, a városi főjegyző, főorvos és mérnök egyenkint a IX/1, a rendőrkapitány a IX/2, a városi pénztárnok és orvos egyenkint a IX/1, a városi jegyzőket, azért mert részben tanácsnoki teendőket végeznek és mert a rendelet értelmében fizetési osztályba nem soroztattak, a IX/1 és IX/3, a kiadó a X/1, a pénztári ellenőr a X/2, a levéltárnok, alszámvevő és iktató egyenkint a X/3, a közgyám a X/1, a számtisztek, a közigazgatási- és adóvégrehajtók és a sornok a XI/1, a városgazda a X/1, a rendőrhadnagy és az állatorvos a XI/1, a járlatbiztos a X/3, az irnokok pedig részint a XI/2, részint a XI/3 osztályokba soroztatnak. A városi tisztviselőknél a fenti osztály és fokozat szerinti fizetés és lakáspénz pótlék címén az 1909. évre a kimutatás szerint 30.556 korona és 67 fillér igényeltetnék, mivel azonban csak 18.000 korona áll rendelkezésre, ez okból az állandó választmány javasolja, hogy a fizetés és lakáspénz kiegészítésére 1909. évre csak 60%, vagyis 18.334 kor. volna folyósítandó. A 334 korona többlet a 18.000 kor. időközi kamataiban találja fedezetét. Javasolja még az állandó választmány, hogy a megállapított 60%-nyi pótlék a kormányhatósági jóváhagyástól feltételezhetően az érdekelteknek haladéktalanul fizetessék ki, azzal a kikötéssel, hogy amennyiben egyik-másik tisztviselő az öt megillető összegnél többet kapna, a többletet köteles visszafizetni. Mivel azonban a jelzett körrendelet a rendezett tanácsu városok tisztviselőit az egyenlő elméleti képzettség és munka dacára még most sem sorozza a városi törvényhatósági tisztviselőkkel egyenlő fizetési osztályba, az állandó választmány javaslata értelmében újból felirat volna intézendő egy a kormányhoz, mint az összeülendő országgyűléshez, továbbá megkeresendő a rend. tan. városok polgármestereinek országos egyesülete is és a fennforgó sérelmek felsorolandók s azok orvoslása kérelmezendő, nevezetesen: az egyenlő fizetési osztályba való sorozáson kívül biztosítassék a rend. tan. városok tisztviselőinek is az egyik fizetési osztályból a másikba való átléphetése, továbbá az összes szolgálati évek figyelembe vétele alapján, a mikor már elő nem léphetnek, ötvenként a korpótlék, továbbá biz-

tosítandó a nyugdíjviszonosság. Az illetményeknek pótlékokkal való kiegészítése a díjnokokra és szolgaszemélyzetre is kiterjesztendő volna.

E körül hosszú vita fejlődött ki, mely több mint egy óra hosszáig tartott.

Risztics Pál, Oldal Antal, dr. Páncsics Mladen és Szegfű Sándor rövid felszólalásai után Hausladen Mátyás előadó a közgyűlés elé terjeszti néhány városi tisztviselőnek ez ügyben a képviselőtestülethez intézett kérvényét, amelyben a tisztviselők az államsegély felosztásánál őket ért sérelmeik orvoslását kéri a képviselőtestülettől.

Ilyen kérvényt adtak be: Havas Dániel alszámvevő, aki a X. fizetési osztály 3 fokozata helyett ugyanazon osztály 1. fokozatába, Marinkov János pénztári ellenőr a X. fizetési osztály helyett a IX. fizetési osztály, Funk Arthur és Vogel Jakab sornok a XI. fizetési osztály helyett a X. fizetési osztály, Melczér János első számtiszt pedig szintén a XI. fizetési osztály helyett a X. fizetési osztályba való sorozását kéri.

Szalay József kérdést intéz a polgármesterhez aziránt, vajjon a belügyminiszteri rendelet nem intézkedik-e arról is, hogy a városnál alkalmazott díjnokok szintén részesüljenek az államsegélyben.

Dr. Perisics Zoltán polgármester kijelenti, hogy a belügyminiszteri rendelet határozottan intézkedik, hogy az államsegély pusztán csak a tisztviselőknél és a kezelő-személyzetnél van szárvna.

Oldal Antal az állandó választmány javaslatából azt látja, hogy egyes tisztviselők nem a belügyminiszteri rendelet szerint lettek osztályozva s ennek következtében azt indítványozza, hogy a közgyűlés tekintsen el az állandó választmány javaslatától s e helyett szigorúan a miniszteri rendelethez alkalmazkodva hajtsa végre az államsegély felosztását, annál is inkább, mert a miniszter a rendelet szerint csak ily esetben engedti meg a rögtöni kiutalványozást. Ezt az indítványát nemcsak a város, hanem az egyes tisztviselők érdekében is szükségesnek tartja, mert amennyiben egyes tisztviselők az állandó választmány javaslata alapján nagyobb összeget vennének fel, mint amilyen őket a miniszteri rendelet értelmében megilleti, úgy kötelesek volna annak esetleg a felvett többletet egyszerre visszafizetni, ami azután a legtöbb esetben kellemetlenséggel járna.

Dr. Annau Ernő az állandó választmány javaslatát védi. Szerinte ugyanis a javaslatban szó sincs semmiféle kedvezményről. Az állandó választmány csak annyiban tér el a miniszteri rendeletről, hogy a városi jegyzőket, a kiket a miniszter valóságilag tévedésből a törvényhatósági joggal felruházott városok aljegyzőivel, a kezelőszemélyzettel egy rangfokozatba sorozott, az állandó választmány arra való tekintettel, hogy a városi jegyzők önálló részortokat töltenek be s tanácsnoki teendőket végeznek, a IX/1. és IX/3. fizetési osztályba sorozta, ami teljes mértékben helyes és igazságos eljárás. Ami pedig a városgazdát, rendőrhadnagyot és járlatbiztosot illeti, a rendelet értelmében a képviselőtestület van hivatva ezeket a tisztviselőket fizetésük és szolgálati éveik alapján bizonyos fizetési osztályba és fokozatba sorozni. Ezen indokolás alapján a maga részéről az állandó választmány javaslatát elfogadását kéri.

Dr. Kardos Samu Oldal Antal indítványához csatlakozik.

Dr. Perisics Zoltán polgármester szerint nálunk rendezett tanácsu városban aljegyző nincsen s a jegyzők önálló ügykört töltenek be, előadók, tanácsnoki teendőket végeznek s így a legnagyobb igazságtalanság volna őket a kezelő-személyzettel egy sorba helyezni. Véleménye szerint az állandó választmány teljesen a miniszteri rendelet utmutatásai szerint járt el.

Miután még Krumenacker Ferenc szintén az állandó választmány javaslatához

csatlakozik, a vitát kimerítették s az elnöki polgármester szavazásra teszi fel a kérdést, olyképpen, hogy amennyiben a közgyűlés az állandó választmány javaslatát fogadná el, úgy a beadott kérvények visszautasítottaknak tekintendők, míg ellenkező esetben Oldal Antal indítványát tekinti elfogadottnak s ez esetben a kérvények felett egyenkint lesz hivatva dönteni a képviselőtestület.

A képviselőtestület a szavazásnál az állandó választmány javaslatát 39 szavazattal 16 ellenében elfogadta.

Kisebb ügyek.

A közgyűlés ezután áttért a többi ügyek tárgyalására, amelyek a következő elintézet nyerték:

A törvényhatósági bizottság határozata a Kovács M.-féle ház vétele tárgyában. — A törvényhatósági bizottság a szerződést jóváhagyta, amit a közgyűlés tudomásul vesz.

U. a. határozata a köztisztviselési szabályrendelet tárgyában. — A jóváhagyó határozat tudomásul szolgál.

U. a. határozata a zárdánál ajándékozott terület tárgyában. — A város tanácsa fo hatalmazást nyert a további intézkedések megtételére.

U. a. határozata a városi elfogatos drágasági pótléka tárgyában. — A törvényhatóság a határozatot jóváhagyta s a tanácsot megbizta a közgyűlés a határozat végrehajtásával.

U. a. határozata a városi gyámpénztár 1903-5. évi mérlegei tárgyában. — A mérleg rendezben van s a közgyűlés a számvizsgálóknak megadja a felmentvényt.

U. a. határozata az Oldal Istvánnal kötött szerződés tárgyában. — A szerződés jóváhagyott s a tanács megbízást kapott a további teendők elvégzésére.

A vár. központi választmány jelentése. — A kiküldött bizottság összeállította az 1911. évre az országgyűlési képviselőt választók névjegyzékét. A közgyűlés ezt tudomásul veszi s elrendeli a napidíjak kiutalványozását.

Iskolagondnoksági tagok választása.

A vármegye kir. tanfelügyelője átiratban kérte a várost, hogy a nagybecskereki áll. elemi iskola gondnokságánál üresedésben levő 3 s az iparos- és kereskedő tanonciskola felügyelő-bizottságában megüresedett 2 tagsági helyet mielőbb töltsse be. Az állandó választmány javaslata alapján az elemi iskola gondnokságában megüresedett helyekre Krumenacker Ferencet, Szávits Sándort és Benkovich Miklóst, az iparos- és kereskedelmi tanonciskola felügyelő-bizottságába pedig Bence Miksát és Dékány Jánost választották meg egyhangulag.

Mikszáth-utca Nagybecskereken.

A városi tanács javaslata egy utcának Mikszáth Kálmánról való elnevezése tárgyában. — Az állandó választmány javaslata szerint az Uri-utca volna Mikszáth nevére eleresztelendő, dr. Perisics Zoltán indítványára azonban a közgyűlés úgy határozott, hogy a Városház-utcát keresztelte el a nagy magyar író nevével.

Dr. Klein Mór indítványozza, hogy a képviselőtestület a fenti határozatot jegyzőkönyvi kivonatban közölje az ünnepelt íróval s egyuttal üdvözölje a jubileum alkalmából.

Braun Ármán indítványozza, hogy a város szerezzze meg Mikszáth összes műveit valamelyik könyvtárunk számára.

A közgyűlés dr. Klein indítványát elfogadta, Brauné felett azonban más alkalommal fog határozni, mert egyelőre nincs megfelelő hely, a hol Mikszáth műveit el lehetne helyezni s ezeket a város az ujonnan építendő iskolák számára szándékozik fenntartani.

SZALLITÁSI, BIZOMÁNYI, INCASSO FIOK-ÜZLET MEGNYITÁS NAGYBECSKEREKEN

Iroda: Szerb hitközségi palota.
(Szerbtemplom-utca) Telefon 139.

PERL MÓR ÉS FIA : SZALLITÓK

Iroda: Szerb hitközségi palota
(Szerbtemplom-utca) Telefon 139.

Elvállalunk minden a szállítási szakma körébe vágó megbízást. Eszközlünk mindennemű szállításokat helyben és vidékre, továbbá butorszállításokat saját patent butorszállító kocsiainkban, valamint mindennemű beraktározásokat saját raktárainkban. Beraktározandó árukra előleget nyújtunk.

292-200.26

ALAPITTATOTT 1863. FŐÜZLET SZEGEDEN. ALAPITTATOTT 1863.

Más ügyek.

Ismét egy csomó apróbb ügy következett, nevezetesen:

U. a. javaslata a pirszén szállítás tárgyában. — A szállítással Steinitzer Gézárt bízta meg a közgyűlés.

U. a. javaslata a városi jéggyár szerelésénél alkalmazandó szakértő tárgyában. — A szerelésnél való felügyelettel a közgyűlés Szabó Károly iparfelügyelőt bízta meg s e címen 300 korona tiszteletdíjat szavazott meg a város.

U. a. javaslata az usztavai csolnak átkelés bérletének átruházása tárgyában. — A közgyűlés a bérletátruházást megengedte.

U. a. javaslata a leánytanonciskola segélye tárgyában. — A segély kiutalványozandó.

Hivatalos jelentés az április havi pénztárvizsgálat tárgyában. — A pénztárat a legnagyobb rendben találták.

Delkov György, Baranyás Sándor, Ruzson Julia és Szabó József illetőségét a város nem ismeri el.

Szarács József végrehajtónak és Vogel Jakab számtisztnek a képviselőtestület a rendes 2 héten felül még 4 heti szabadságot engedélyezett.

Tárgysorozaton kívüli ügyek.

Tárgysorozaton kívül még a következők nyertek elintéztést:

A városi villammű szabályrendeletét a törvényhatóság jóváhagyta, amit a közgyűlés tudomásul vesz.

A közevési bizottság, valamint az állandó választmány is javasolja, hogy a Keve-utcánál a Béga hozzáférhetővé tétessék és úgy mint a Steigerwald-féle uszoda előtt, egy darabon ki-köveztessek. A közgyűlés a javaslatot elfogadja.

Az iparos tanonciskola számára kért 700 korona segélyt a közgyűlés megszavazza s az összeg a 200-on felül beirt tanulók tandíjtöbbletéből s egyéb megtakarításokból fedezendő.

Ugyancsak élénk vita fejlődött ki az Oppovában és a Németsvárosban építendő két új elemi iskola kérdésénél is, mely szintén időközben került a közgyűlés elé.

Dr. Perisics Zoltán polgármester szerint a közgyűlés most utóljára van hivatva határozni ebben az ügyben s így az építést számítássa szerint még ez év augusztus havában megkezdhetné a város. Indítványozza, hogy a közgyűlés bizza meg a tanácsot azzal, hogy készítsen javaslatot az iskolák építésére szükséges 250 ezer korona kölcsön miként való beszerzéséről, az állandó választmány pedig javasolja, hogy a tervek elkészítésével a város bizzon meg egy műépítész.

Többek felszólalása után a közgyűlés dr. Perisics Zoltán indítványára úgy határozott, hogy a tanácsot bízta meg azzal, hogy a kultuszminiszteriumtól szerezzen be alkalmas terveket s erre vonatkozólag a júniusi közgyűlésnek tegyen majd előterjesztést.

Végül még Braun Ármint indítványozta, hogy a város a mai kedvező pénzügyi viszonyokat használja fel nagyobb beruházások keresztülvitelére.

Dr. Perisics Zoltán az indítványt kissé korainak találja. Iparpártolási címen szükségesnek tartaná azonban a nappali villamos áramnak a bevezetését, ha a kormány ezt államsegéllyel támogatná.

Miután még Grubaeski Sándor az elszaporodott varjuk irtását sürgeti, elnöklő polgármester a közgyűlést berekeszti s a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére Balázsi Józsefet, Baaden Károlyt, Braun Ármint, dr. Klein Mór és Krsztics Jánost kéri fel.

Választási mozgalmak Torontálban.

Nagybecskerek, május 24.

A vármegyében folyó választási mozgalmakról érkezett mai jelentéseink a következők:

A kereskedelmi miniszter Zombolyán.

Nagy napja lesz holnap Zombolyának. Mint ugyan már jelentettük, holnap odaérkezik Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter, hogy Pirkner Jánost, a zombolyai választókerület nemzeti munkapárti jelöltjét támogassa. A miniszter Tallian Béla v. b. t. t. és Pap Géza kíséretében reggel fél 9 órakor érkezik Zombolyára a Temesvár felől érkező gyorsvonattal. A miniszter fogadására a választók reggel háromnegyed nyolc órakor gyülekeznek a Jemelka-szállóban s innen együttesen kivonulnak a vasúti állomáshoz.

Az üdvözlések után a miniszter bevonul a városba a Jemelka-szállóházhoz, a hol fél 10 órakor a nemzeti munkapárt gyűlést tart. A gyűlés után a miniszter küldöttségeket fogad, délelőtt 1 órakor pedig a Jemelka-szállóházban díszbéd lesz, majd pedig megtekinti Zombolya

nevezetességeit. Délután fél 6 órakor Hieronymi elutazik Zombolyáról.

A holnapi zombolyai ünnepségre Nagybecskerekéről is sokan átmennek Zombolyára s jelen lesz a vármegye területére jövő miniszter fogadásánál dr. Dellimanics Lajos főispán és Jankó Ágoston alispán is.

Tordai levél.

Dr. Bogner János tordai községi jegyző a választások alkalmával fölkevert tordai illetékgyűben a következő levél közlésére kérte föl lapunkat:

Nagyságos dr. Kardos Samu ur ügyvéd Nagybecskerek.

Ügyvéd ur! Hozzám intézett, — de csak reklamálsra kézhez vett — levelére van szerencsém válaszolni.

Ön tiltakozik az ellen, hogy a község jogos követelését bárki is a választási harc zászlajaként használja!

Hiszen az ön tordai főembere használta és használja! És mégis Ön jajgat fel?!

De most álljunk meg egy kicsit uram!

Ön azt mondja: „most tudom csak, hogy a község már egyszer kérte az illeték visszatulását és hogy el lett utasítva.”

Igazán nem tudta? Lehetetlen, hogy nem tudta volna.

Igenis tudta, csak elfelejtette, mert olyan jó is az ilyet elfelejteni! Pláne akkor, ha mások is, nevezetesen az érdekeltek is elfelejtették volna!

Emlékezzék csak!

Oh emlékezzék csak vissza.

Az illeték jegyében történt 1906. évi május 15-iki megválasztása után 7 tagú küldöttség ment önhöz, kérve Rudnyánszky megszámloltatását és az illeték kihajtását!

Emlékszik már? Nem? Ön elküldte a 7 embert dr. Billitz Béla ügyvéd urhoz, hogy majd az csinálja meg az ügyeket!

Még sem emlékszik?

A hét ember visszajött Önhöz azzal, hogy dr. Billitz ur 1000 kor. előleget kér s ök ezt nem adhatják meg, mert erre meghatalmazásuk nincs.

A bizottság és az Ön közti beszélgetést nem írom le, mert azért megharagudnék dr. Billitz ur Önről!

Még most sem emlékszik?

A hét ember hazajött s rövid idő alatt, vagy 70 aláírással ellátott meghatalmazást vitt Önhöz be!

Mult az idő, fogyott az esztendő, sőt többet mondok, még meg is újult!

1907. év május hónapban künn volt ügyvéd ur Tordán, a torontáltordai néptakarékpénztár közgyűlésén!

A Preller-féle vendéglőbe kérték önt s ott több ember számon kérte az ön által megajánlt Rudnyánszky-féle megszámloltatást és az illetéket!

„Rudnyánszky számadása rendben van s az illetéket nem tudom kihajtani.”

Igy hallom e szavakat!

Ugyebár most már emlékszik...?

Miért nem szóltam önnek, míg a kérvény nem volt elutasítva...?

A választáskor egy hónapos tordai jegyző voltam s halvány sejtelmem sem volt az ügyről. Még a tordai illetékgyűről sem tudtam soha semmit egész 1908. évi augusztus 8-áig, mikor is a községi képviselőtestület 63/908. kgy. számú határozatával az illetékgyű tanulmányozására felkért és utasított.

Miért nem szóltam önnek akkor? Mert ekkor tudtam meg, hogy ön már „nyilatkozott” az illetékgyűről s önnek mint ügyvéd s volt országgyűlési képviselőnek, bizonyára alapos indokai lehetnek, hogy „nem tudja kihajtani az illetéket!”

Láthatja tehát ügyvéd ur, hogy ön igen is tudott, sőt tudnia kellett az ügyről anélkül, hogy én nekem szólnom kellett volna önnek!

Ha ezeken kívül, mint ön mondja, gyűlölség is lett volna oka hallgatásomnak: oh azon ne csodálkozzék! Hiszen ön a mandátumát annak idején a jegyzők elleni seprőnek mondotta.

Provizió! Ez fáj ugylátszik legjobban, hogy a lakosság, az érdekeltek, kérésem nélkül önmaguktól s a képviselőtestülettel egyetemben ajánlottak fel nekem az 1908. augusztus 8-ikán tartott közgyűlésen 10%-ot, de én akkor nem fogadtam el és kijelenttem, hogy amennyiben az érdekeltek később belátják, hogy munkám, fáradságom és utiköltségeim címén 2 fillért érdemlek csak meg — köszönettel fogadom azt is majd.

Egy évvel később, a mikor eddigi munkámról az érdekelteknek beszámoltam, éppen önnek egyik legnagyobb embere ajánlotta fel nekem az ön által annyira siratott és elkeresztelt „proviziót” — de munkadíjam és költségeim fedezésére.

Most pedig figyeljen: Munkadíjam és költségeim megtérítéséhez nemcsak az érdekeltek járultak hozzá, hanem egyhangulag kimondotta határozatában a képviselőtestület is és kérte

ennek törvényhatósági jóváhagyását. Ami szintén megtörtént.

Igy hát tisztán láthatja, hogy nem a busás jutaléklevél birtokában ujtottam meg a község kérelmét, hanem megfordítva: a kérelem beadása után másfél év mulva állapították meg díjaimat.

Nem malom alatt szoktam én működni! Tiszta, nyílt tekintettel szoktam a nyilvánosság előtt minden közügyben működésemet feltárni.

Ami levelének azon részét illeti, „hogy most a választás küszöbén azt híresztelik a községben, hogyha a község Pap Gézára szavaz, akkor megkapja az illetéket, ha nem... stb.”

kijelentem, hogy önt emberei félrevezették, amint a lakosságot is félre akarják vezetni azzal, hogy „a jegyző is, mint megbizottunk újból el lett utasítva az illetékekkel.”

Jól jegyezze meg, hogy Pap Géza hívei közül az illetéket kortesfogásul soha senki fel nem használta!

Sőt ellenkezőleg éppen az ön hívei használták fel az illetékgyűvet kortesfogásul, még pedig rosszakaratu kortesfogásul, mert azt kürtölték, hogy Torda nem telepes község s így az illeték visszatérítés nekik nem jár! Ezen rosszakaratu téves nézet megcáfolására ment fel egy 25 tagú küldöttség a pénzügyminiszter urhoz. Es ott azt a megnyugvást nyerte, hogy Torda igenis telepes község s az illeték visszanyerésére jogos igényük van.

De még egyet! Ön itt Tordán azt mondotta, hogy Pap Géza hozza meg az illetéket még választás előtt, akkor az ön hívei is rászavaznak. Most tehát, hogy a lakosság óhajára s az ön korteseinek beszédére az érdekeltek tudni akarták és éppen most, nem előbb, sem később, hogy a jegyző huncut-e, vagy igaz emberük-e — ment fel a küldöttség!

Mért fáj hát ez önnek oly nagyon? Hisz a főkortese állítólag Pesten volt a pénzügyminiszter urnál s ott tudta meg, hogy Torda nem telepes község!

Másutt, uram az ilyen próféta ihletű embert agyonütik, de nálunk követőkre talál, de csak az ön táborához tartozó emberek közül!

Szabad-e nekem, vagy bárkinek eltűnie azt, hogy ilyen állítások megálljanak, ha csak egy percre is?

De önnek sem volna szabad volna ezt el-tűnie, mert ezek önre hivatkoznak, hogy ön mondta, hogy nekünk az illeték nem dukál vissza! Aztán mikép értsem azt, hogy ön a minap Lázárföldön — mint hallom — nyilvánosan azzal dicsekedett, hogy a tordai lakosnak igenis ön engedette el a kérdéses illetéket?!

Különben legyen nyugodt, az illetéket visszkapjuk akár tetszik valakinek, akár nem, mert törvényes igényünk és jogunk van hozzá!

Azt írja, gorombáskodjam a „Nap”-pal. A „Nap”-hoz semmi közöm nincsen, azonban ne gondoljon annyira naivnak, hogy ne tudnám, honnan eredt a cikk!

Ami pedig nevének használatát illeti, legyen nyugodt, nem szívesen teszem...!

Torontáltorda, 1910. május 22.

Tisztelettel

Dr. Bogner János, közs. jegyző.

HIREK.

IDŐJÁRÁS.

(A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárás-jelentése)

Május 24.

Barométer —, délután 1:38 órakor: 756.3 mm.

Hőmérséklet: maximum 14.4 C., minimum 11.4. Csapadék:

— Felhőzet: Cu—St. 9. Szélirány és erősség: SE. 3.

Jóslat a következő 24 órára: Enyhe. Délen elvélve csapadék. Zivatarok.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvastást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül;

0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38

6 perctől másnap este 8 óra 38 percgig; csapadék reggel

óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 percgig; felhőzet:

Ci = fűrtöfösfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb =

esőfelhő, Ci—St = felhőfátyol, Ci—Cu = báránfelhő,

Cu—St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak,

S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagysága:

0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szél erőssége: 0 =

szélcsend, 8 = nagy vihar.

— Orbán. A három fagyos szent a múltkor szerencsére nem tett semmi kárt. A Halley-üstökös megolvastotta őket s vizes szentek lettek belőlük, amennyiben a fagy esőképeben csurgott le róluk. Hátra van azonban a negyedik májusi fagyos szent, amelyet a gazdák még az első háromnál is veszedelmesebbnek mondanak.

Ez a fagyos szent pedig Orbán, aki holnap köszönt be hozzánk. Hogy csakugyan keményebb legyen másik három társánál, azt már ma is érezzük, mert olyan hideg novemberi szél borzongat meg bennünket, hogy felöltő nélkül bizony nem lehet künn járni. Hogy fagyot is hoz-e, ma még nem tudni, de reméljük, hogy ennyire nem fog menni. Elvégre, ha a májusi ragyogást novemberi hűvösséggel szerte fűzi, eleget tesz a

reputációjának s elhisszük neki, hogy csakugyan felelmes egy férfi. Ennél rettenetesebbnek nem kell lennie.

Tanitógyűlés. A Délmagyarországi Tanitógyűlés nagybecskereki köre f. évi június hó 4-én délelőtt 10 órakor Ernesztváran a községi iskolában tartandó rendezés tavaszi közgyűlést tart. Ideiglenes tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Hitelesítők és hírlaptudósítók választása. 3. Új tagok felvétele. 4. Dienstl Emilia nagybecskereki áll. tanítónő előadása: „Csáky Elek, Jablonszky G. és dr. Jovica J. Sándor vezérkönyvének és mozgatható abcjének ismertetése.” 5. Masong Vencel katalinfalvai áll. tanító hozzászólása a „Tanítók a parlamentben” című kérdéshez s ennek kapcsán véleményező határozat hozása a főgyűlési közgyűlés részére. 6. Schmidt Mikály szerbneuzinai közs. isk. igazgató-tanító előadása: „Tanítsunk nevelve az életnek”. 7. Lovrics Antal nagybecskereki áll. tanító értekezése: „Az új szemléltető képekről”. 8. A magyarországi tanítók országos szövetségébe képviselők választása. (Minden 50 tag után 1 képviselő.) 9. Pénztáros és számvizsgáló-bizottság jelentése. 10. Elnöki jelentés. 11. Fiókköri tisztújítás. 12. Szavazatszedő-bizottság kijelölése s főgyűlési tisztviselők választása. 13. Költségvetés. 14. Interpellációk. 15. Indítványok. A gyűlés napján a reggeli órákban boldogult Teszling Mátyás tanítóért gyászmise tartatik.

Mérsékeltáru menettérti jegyek Budapestre az aviatikai versenyek alkalmából. A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint f. évi június hó 5-től 15-éig Budapestén rendezendő aviatikai versenyek alkalmából az állomásokról, melyek Budapest keleti vagy nyugati pályaudvar állomás a 4-16. távolsági forgalmu zónáiba tartoznak (az állami kezelésben álló helyi érdekű vasutak kivételével) egy a személyvonatokhoz, valamint a gyorsvonatokhoz is (az expresszvonatok kizárásával) Budapestre valamennyi kocsiosztályban mintegy 30% al mérsékeltáru menettérti jegyek adatnak ki, ha ezen jegyekkel együtt és pedig az I. és II. koci oszt. jegyekhez egy 5 koronás, a III. koci oszt. jegyekhez pedig egy 2 koronás a repülőverseny megtekintésére jogosító belépőjegy ára is megfizetetik. E menettérti jegyek két szelvényből állanak, egyik szelvény menetutazásra és a versenyterre a fizetett belépődíjnak megfelelő helyre való belépésre, a másik szelvény pedig a visszautazásra érvényes. A menetszelvényt tehát a Budapestre érkezésnél a pályaudvar elhagyásakor leadni nem kell, mivel ezen szelvény a jegy érvényességi tartama alatt bármely napon a versenyterre való egyszeri belépésre jogosít. Ezen menettérti jegyek a folyó évi június 3-tól június hó 16-ig terjedő időközben érvényesek, de legkésőbb azon vonatokhoz fognak kiadni, melyek az utolsó versenynapon, vagyis június hó 15-én délután 2 óráig Budapestre érkeznek. A visszautazásra azonban e menettérti jegyek csakis június hó 5-én a délutáni óráktól kezdve érvényesek. Ezen alkalmossal gyermekek számára külön kedvezmény nem engedélyeztetik. Megállóhelyekről ily jegyek nem adatnak ki. Utmegszakításnak sem menet-, sem jövetkor nincsen helye. E menettérti jegyek ráfizetés mellett a felsőbb kocsiosztályban, valamint a személyvonati menettérti jegyek ráfizetéssel a gyorsvonaton is érvényesek. Ezenkívül az is meg van engedve, hogy a versenyterren a fennebb említett belépődíjnak megfelelő helyeknél drágább helyek vétessenek igénybe és pedig helyárkülönbsözetnek a versenyterren való megfizetése mellett. Hasonló mérsékeltáru menettérti jegyek fognak kiadni az osztrák államvasutak Wien Stb. vagy Ndb. állomásáról is. 1-11

Uj napilap. „Délmagyarország” címen új napilap indult meg Szegeden, Róna Lajos szerkesztésében. A lap első száma igen tartalmas és a fővárosi napilapok színvonalán áll. A lap élén Návay Lajos vbtt. ir vezércikket az obstrukció ellen.

Gyapjuvásár. A temesvári kereskedelmi és iparkamara közhírré teszi, hogy az idej miskolci gyapjuvásár beraktározással egybekötve a Miskolci Hitelintézet áru és terményraktáiraiban folyó évi június hó 16-án tartatik meg.

A Halley-üstökös körül. Dr. Tolveth Rezső alibunári járási orvos ur írja lapunknak a következőket:

Tisztelt Szerkesztő ur! Igen sajtáságos tü-neményről vagyok bator referálni, mely tü-neményt az alibunári koránkelők mult pénteken, a hirhedt május 19-én fél 5 és fél 6 órakor reggel az ég-boltozat keleti oldalán észlelték. A jelenség, amit láttunk, a következőkben állott: A nap már igen szépen ragyogott az ég keleti oldalán, amidőn, körülbelül 5 órakor, azt vettük észre, hogy a nap fénye a szép csendes, tiszta időben majd erősebb, majd pedig gyengébb lett; oly képet nyújtott, mintha szeles időben kőd, vagy vékony felhő, vagy vékony gőzrétegek igen nagy gyorsasággal haladnának el a nap előtt. A nap korongja nem káprázhatta az ember szemét, nyugodtan lehetett

sokáig bele nézni, mely alkalmossal az a benyomás keletkezett a szemlélőben, mintha a nap korongja igen nagy sebességgel forogna függőleges tengelye körül. A szemlélők azt mondták: „Néztek csak, hogy hogyan tűzd a nap az üstökös-szel!” Szerény nézetünk szerint a tü-nemény okozója nem lehetett más, mint a nap és földünk között átvonuló Halley-üstökös csövája, mely ugy-látszik, földünket nem érintette, hanem valószí-nűleg fölötté haladt el.

Hangverseny a Rózsa-szállóiban. Főris Mihály, a jeles magyar tamburaművész ma este a Rózsa szálloda éttermében nagyhirű és saját találmanyu tamburájával (melyen az egyik hur énekel) hangversenyt és dalestélyt rendez. A hangversenyen Fráter-dalok, Dankó-nóták, ope-rette-melódiák, indulók, merengők és kuplék kerülnek előadásra. A hangverseny, amely alatt a legnagyobb csendre kéri a közönséget, este 9 órakor kezdődik. Belépő-díj személyenként 1 korona.

Pusztító jégverés. Rudolfsnádról jelen-tik lapunknak, hogy a napokban ott óriási jég-verés volt, mely a község határában fekvő földek egy részében, továbbá Perlasz és Szlankamen községekben is óriási pusztítást vitt véghez. A jégverés hir szerint oly erős volt, hogy a föld-ken arasznyi magasságban állott a jég. A jég-verés okozta kár sok ezer koronára becsülhető, melynek nagy része azonban biztosítás utján megtérül. Ugyanezen hir szerint Szlankamen község közelében a jégverés egy férfit és egy fiút künn ért a mezőn s a galambtojás nagyságu jégdarabok mindkettőjüket súlyosan megsebeztek.

Állatias szomszéd. A rossz szomszedság régi átkának egy 1 esztendő gyermek halottja van Csóka községben. Pusker István és Zsiga Illés két szomszéd régi haragosa volt egymásnak. A napokban is összemarokodtak valami miatt az utcán, a minek aztán az lett a következménye, hogy a nekivadult Pusker szomszéd átszaladt a Zsigák portájára. istentelen káromkodásokkal a férfi távollétében a lakásba is behatolt, ahol dühében össze-vissza zuzott mindent. Zsiga Illés-nek Péter nevű fiacskáját, ki a szobában játsza-dozott, felrugta s a gyerek oly súlyos belső sér-téseket szenvedett, hogy rövid idő múlva meghalt. A nagyikindai kir. ügyészség szigorú vizsgálatot indított ebben az ügyben.

Uj szállítási cég Nagybecskereken. Perl Mór és Fia szegedi johirű szállító cég városunk-ban, a szerb hitközségi palotában (Szerb-templom-utca) szállítási, bizományi, inkessző fióktüzetlet nyitott. A szegedi fióktüzetlet 1863. év óta áll fenn. A cégnek jó hírneve és kiterjedő összeköttetései vannak. A szállítási cégre vonatkozólag olvasóink a lapunkban megjelenő hirdetésből bővebb felvilágosítást nyernek. (292-x.4)

Árokba fult csecsemő. Szaján községből jelentik, hogy ott a napokban Berényi József földművesnek hat hónapos leánykája, Erzsébet egy vízzel telt árokba esett és megfulladt. A csecsemőtestet négy esztendő testvére egy talicskában elvitte kocsikázni. A kislány az árok mel-lét haladt taligájával, miközben a kis jármű félrebillent és a kis Erzsike beleesett az árokba. Mire a kislány siránkozására a szomszédok figyelmessé lettek, a csecsemő már halott volt.

TÁVIRATOK

A helyzet.

Budapest, május 24. (A „Torontál” eredeti táv.) A mozgalmas politikai vasár-nap után most megint csak a kis választási csatározások folynak és eseménye így ma a helyzetnek nincs is. Ami hir van, az csak kisebb dolgokról szól.

A miniszterelnök és Hieronymi tanácskozása.

Budapest, május 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter ma meglátogatta K h u e n - H é d e r v á r y Károly gróf miniszterelnököt, akivel mintegy fél óra hosszat tanácskozott.

A választási határidő.

Budapest, máj. 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az eddigi beérkezett je-lentések szerint néhány kerület kivételével már az összes kerületekben kitűzték a vá-lasztás napját. E jelentések szerint eddig június elsején 330 kerületben lesz választás, június 2-ikán 45, a többi napokon 18 kerületben.

A miniszterelnök programja és a „Fremdenblatt”.

Budapest, május 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, a „Fremdenblatt” mai számában hosszasa-ban foglalkozik K h u e n - H é d e r v á r y Károly gróf miniszterelnök belvárosi pro-grammbeszédével. A lap konstatálja, hogy az abban foglalt kritika kiméletlen, de nem igazságtalan. Mindazáltal a lap, mely tudvalevőleg a koalíciónak bécsi lapja volt, védelmébe veszi a koalíciós vezéreket s azt mondja, hogy a körülmények voltak az okai, hogy olyan helyzetbe kerültek.

Az igazságügyminiszter program-beszéde.

Budapest, május 24. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Marosvásárhelyről je-lentik, Székely Ferenc igazságügyimi-niszter tegnap délután mondotta el ott programbeszédét. A miniszter programja az ismert keretek között mozgott s a nagy számmal megjelent választók nagy tetszés-sel és lelkesedéssel fogadták. A miniszter tisztelőre este fátylasmenet is volt, mely-ben nagy tömegben vettek részt a szo-cialisták is.

Justh Gyula kortesutja.

Budapest, május 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Justh Gyula tegnap Komáromban járt Szász József érdeke-ben korteskedni, mely alkalmossal a szo-kásos módon beszélt.

A király boszniai utja.

Budapest, május 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) A király tudvalevőleg e héten Boszniába utazik. Az éjjeli gyors-tehervonattal már elszállították Szerajevoba az udvari személyzet egy részét, továbbá 17 udvari kocsit, egy a la Daumont-kocsit, 3 utomobilt és 28 más kocsit, valamint a konyhai felszerelést. A vonattal ment 17 burgzsandár is.

A francia földmiv. miniszter Budapestén.

Budapest, május 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ruon francia földműve-lésügyi miniszter tegnap este Budapestre érkezett. A minisztert a király ma délelőtt külön kihallgatáson fogadta. Este a minisz-terelnök ebédet ad a francia miniszter tisztelőre.

A repülés világából.

Budapest, május 24. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Berlinből sürgönyzik, ott tegnap Frey német születésű aviatikus felszállt egy Fahrman-féle gépen Johan-nishalon és onnan egy óra alatt Berlinbe repült.

Kragujevics bűnpöre.

Budapest, május 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) A budapesti esküdtbíró-ság ma este hoz ítéletet Kragujevics Spazó ismert bűnyűgyében. Ma délután az esküdtkekhez intézendő kérdéseket szöve-gezték meg.

A ciankális főhadnagy pöre.

Budapest, május 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a ciankális főhadnagy, Hofrichter Adolf bűnyűgyében a tegnap megkezdett tárgyalást ma folytatták. Ma a közzvaló szólt és Mader kapitány ellen elkövetett orvgyilkossággal, többrendbeli orvgyilkossági kísérlettel, csalással és hivatalos hatalom-mal való visszaéléssel vádolja Hofrichtert.

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek. Királya, bór- és dús lithion-tartalmú ásványvíz.

Igazgató: Budapest, IV. Ferenz József-rakpart 22. Kútkelölés: EPERJES.

Kapható Nagybecskereken: Ros'a Béla, Fendler József fűszerkereskedésben, továbbá minden jobbhírű fűszerkereskedésben.

Határidő-üzenet.

Budapest, május 24. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (májusra)	19'66 —
Buza (juniusra)	15'10 —
Buza (októberre)	13 18 —
Rozs (októberre)	11'08 —
Tengeri (juniusra)	

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

2 lóerős benzinmotor

(„Mayer“-gyártmány, fekvő-

elrendezésű)

jó karban, teljes felszereléssel

jutányosan eladó.

Üzemben megtekinthető:

Csusner Jánosnál, Nagybecskerek.
490-3.1

Nyomdásztanonc

ki legalább 2 közép-iskolát jó eredménnyel végzett, fizetéssel

azonnal felvétetik.

Vonatok érkezése és indulása
Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Ervényes 1910. május 1-től.

Erkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.
Pancsováról: délután 5 óra 15 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5:16 ór.
Szegedről: (motorkocs) d. e. 10 óra 21 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.
Szécsányból: este 8 óra 40 perckor.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról: este 8 óra 15 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 8 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p. délután 4 óra 10 perc, este 9 óra 34 perc.
Szécsányból: este 8 óra 29 perckor.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 15 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 8 óra 48 p.
Szegedre: (motorkocs) délután 1 óra 20 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 8 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 15 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunára reggel 8 óra 33 perc.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 26 p. délelőtt 11 óra 55 p., délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 33 perc.
Szécsányra: reggel 6 óra 31 perckor.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 1 óra 50 perckor.
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.
Szécsány—Versecz: minden csütörtök és vasárnapon reggel 5 óra 30 perckor.

24 éves szőke, csinos, fess alkatu árvaleány 100.000 kor. készpénzhozománnyal, jelenleg egy öreg nénjénél lakik, férjhez óhajt menni. Csak olyan urak jelentkezzenek (esetleg vagyontalanok is), akiknél a gyors nőstül akadályokba nem ütközik. — Schlesinger, Berlin 18. 368-5.4

2858/1910. sz.

Törökkanizsai járás főszolgabirjától.

Pályázati hirdetés.

Elhalálozás folytán megüresedett törökkanizsai körorvosi állásra, melyhez Törökkanizsa székhelyen kívül a közvetlen hozzáépült Torontáljózseffelva községe tartozik, ezennel pályázatot hirdetek.

Javadalmazás: az állampénztárból 1600 korona évi kezdő törzsfizetés, négyszer megismétlődő, egyenkint 200 kor. ötödéves korpótlék, továbbá közbevetett felebbezés folytán még jóváhagyást igénylő 600 kor. lakáspénz s végül a szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak.

Felhívom mindazon orvos-doktorokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket folyó évi június 20-ig hivatalomhoz adják be.

Törökkanizsa, 1910. évi május 21.

421-1.1

Tallán, főszolgabiró.

FELIX-GYOGYFÜRDŐ

TÉLI ÉS NYARI GYÓGYHELY.

337-15.15 NAGYVÁRAD MELLETT.

EGÉSZ ÉVEN ÁT NYITVA.

Európa leggazdagabb kénés hévíz-forrása, vízhőfoka 49 C. 17 millió liter napi mennyiség.

Csuz, köszvény, ischiás, izzadmányok

és női betegségek ellen.

1909. évben 9200 beteg hagyta el gyógyultan

és javultan a páratlanul hatásos Felix-fürdő gyógyforrásait, tükör-kád, iszap mód és szénsavas fürdők, 250 kényelmes lakosztoba, társalgó-, zongora és olvasóterem, kitűnő vendéglők, állandó elsőrendű cigányzene, vasárnapként katonazene, tennispálya, gondozott sétautak, 400 holdas park és fenyveserdő, 16 személyvonat közlekedik május 1-től a Felix-fürdő állomására naponta. Posta, távirat, interurban telefon. — Curtaxe és zenedij nincs. — Prospektust küld az igazgatóság.

ARA OLCSÓ,
MINŐSÉGE JÓ!

TELEFON 201.

ARA OLCSÓ,
MINŐSÉGE JÓ!

TELEFON 201.

ISMERI-E MÁR ÖN

KAPHATÓ: A TORONTÁLI CIPŐT? NEM?! HÁT PRÓBÁLJA KI!

BENÓ TESTVÉREK DIVAT ÉS RÖVID-ÁRU-CÉGNÉL NAGYBECSKEREK.

VIDÉKI RENDELÉSEKET PONTOSAN TELJESITÜNK. MEG NEM FELELŐ CIPŐKET SZÍVESEN KICSERÉLÜNK.